

SPECIALFRÅGELISTA

J U L T O M T E N

Jultomten är en välkänd gestalt, en symbol för julen inte minst i offentliga och kommersiella sammanhang.

Men hur upplever man jultomten i hemmen i dag? Och hur föreställde man sig jultomten förr i tiden, då affärer och massmedia ännu inte givit honom nutidens allmänt rådande gestalt?

JULTOMTEN I DIN BARNDOM

1. Berättade man om jultomten i Din barndom? Kallades han jultomte eller något annat (tomte, nisse, tomténisse, tomtebisse, julman e.dyl.)?
2. Var jultomten något som man inte såg utan bara talade om, en osynlig eller uppdiktad gestalt. Hur föreställde Du Dig jultomten? Liten eller stor? Gammal? Hurudant ansikte och hurudana kläder?
3. Brukade någon klä ut sig till jultomte i Din barndom? Vem var det i så fall och hur var han utklädd? Fanns det tomt masker att köpa på den tiden? Kom denna jultomte ensam eller i sällskap med andra utklädda? Vad föreställde i så fall dessa?
4. Vilken dag kom jultomten och vid vilken tid på dygnet? Gick han in och samtalade med barnen eller med andra i familjen eller stannade han utanför dörren?
5. Hade jultomten julklappar med sig? Överlämnade han dem i så fall personligen, kastade han in dem genom dörren, lade han dem i en strumpa eller i något annat klädesplagg eller delade han ut dem på annat sätt? Överlämnades julklappar även av andra figurer, t.ex. Staffan, Niklas, Kinkenjes? Hur såg dessa ut, när kom de och hur uppträdde de?
6. Hur långt före jul började man tala om jultomten? Uppmanades Du av Dina föräldrar att vara särskilt snäll för att få besök av jultomten? Brukade Du skriva brev till jultomten? Vad skrev Du i så fall och vart sände Du breven? Satte Du ut gröt till jultomten?
7. Trodde Du som barn att jultomten existerade i verkligheten? Hur länge trodde Du på jultomten? När Du inte trodde på jultomten, ville Du ändå att någon skulle klä ut sig till jultomte och komma på julaftonen?
8. Har Du träffat personer som jämfällt jultomten med Jesusbarnet? Eller som ansett att man egentligen inte alls borde tala om jultomten?
9. När och var såg Du första gången jultomten avbildad i någon tidning eller bok, på vykort, bonader eller annorstädes? Hur såg han ut på dessa bilder?

JULTOMTEN I DAG

10. Brukar Du berätta för barn eller barnbarn om jultomten på samma sätt som Du hörde honom omtalas i Din barndom eller beskriver Du honom - medvetet eller omedvetet - på annat sätt nu? Läser Du eventuellt högt för barnen ur böcker eller tidningar om jultomten?
11. Brukar Du själv eller någon annan äldre uppträda utklädd som jultomte inför barn och barnbarn eller i någon annan familj? Är utklädseln densamma som i Din barndom eller har Du ändrat någonting i tomtens klädsel och maskering? Hur uppträder denna tomte? Delar han ut julklappar?
12. Hur skiljer sig de bilder av jultomten som i dag florerar i alla tänkbara sammanhang, från de bilder som fanns i Din barndom?
13. Tror dagens barn på jultomten? Tar de honom på skämt eller allvar? Är de rädda för honom? Sätter de ut gröt till jultomten?
14. Brukar barnen själva klä ut sig som jultomtar på julaftonen eller vid andra tillfällen?

VAD HAR DU FÖR SYNPUNKTER PÅ JULTOMTEN

15. Har Du någon uppfattning om hur föreställningen om jultomten uppkommit? Tror Du att den tillhör gammal svensk tradition eller att den kommit till oss från utlandet?
16. Anser Du att jultomten fyller någon funktion i dagens samhälle?
17. Avsluta uppteckningen med uppgifter på Ditt födelseår och Din födelseort, yrke eller sysselsättning, olika vistelseorter och nuvarande boningsort.

850205

2:a uppl.